

**ՀՀ ԿԳՄՍ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԳՐԱՐԱՅԻՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ**

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԳՐԱՐԱՅԻՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ
2020 Թ. ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ**

ԵՐԵՎԱՆ 2021

Հաստատված է
Հայաստանի ազգային ազրարային
համալսարանի հոգաբարձուների խորհրդի
նիստում 29 հունվարի 2021թ.
արձանագրություն N 1/26

Խորհրդի նախագահ՝ Ա. Հարությունյան

---

29 հունվարի 2021թ.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԳՐԱՐԱՅԻՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ
2020 Թ. ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ
ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Բովանդակություն

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ	4
ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑ	5
ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ.....	8
ԵՆԹԱԿԱՌՈՒՅՑՆԵՐԻ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄ.....	11
ԸՆԹԱՑԻԿ ԳՈՐԾԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԵՐ	13
ՆՈՐ ՆԱԽԱԶԵՌՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	14
ՖԻՆԱՆՍԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ	16

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

2020 թվականը Հայաստանի ազգային ագրարային համալսարանի 90-ամյա հորեյլանի տարին էր և այն սկսվեց լավատեսությամբ ու համալսարանը ագրոտեխնոլոգիական կրթության գերազանցության կենտրոնի վերածելու վճռականությամբ: Բայց Հայաստանին և հայությանը պատուհասած աննախադեպ ծանր փորձությունները 2020թ.-ին որոշակիորեն մթազնեցին տարվա ընթացքում եղած ձեռքբերումները: Սակայն հենց այդ ձեռքբերումներն են, որ, մասնավորապես, Հայաստանի ազգային ագրարային համալսարանի պարագայում, լավատեսության հիմք են տալիս 2021-ը համարելու վերականգնման ու առաջընթացի սկիզբ:

Անցյալ տարվա ընթացքում ՀԱԱՀ-ում շարունակվել են 2019-ին մեկնարկած զարգացումները թե՛ ուսումնական ծրագրերի հիմնափոխման, թե՛ համալսարանի գիտահետազոտական ստորաբաժանումների գործունեության նպատակայնության և թե՛ ուսանողների ու դասախոսների համար բազմաթիվ ենթակառուցյունների նորացման ու նորերի ստեղծման գործընթացի առումով:

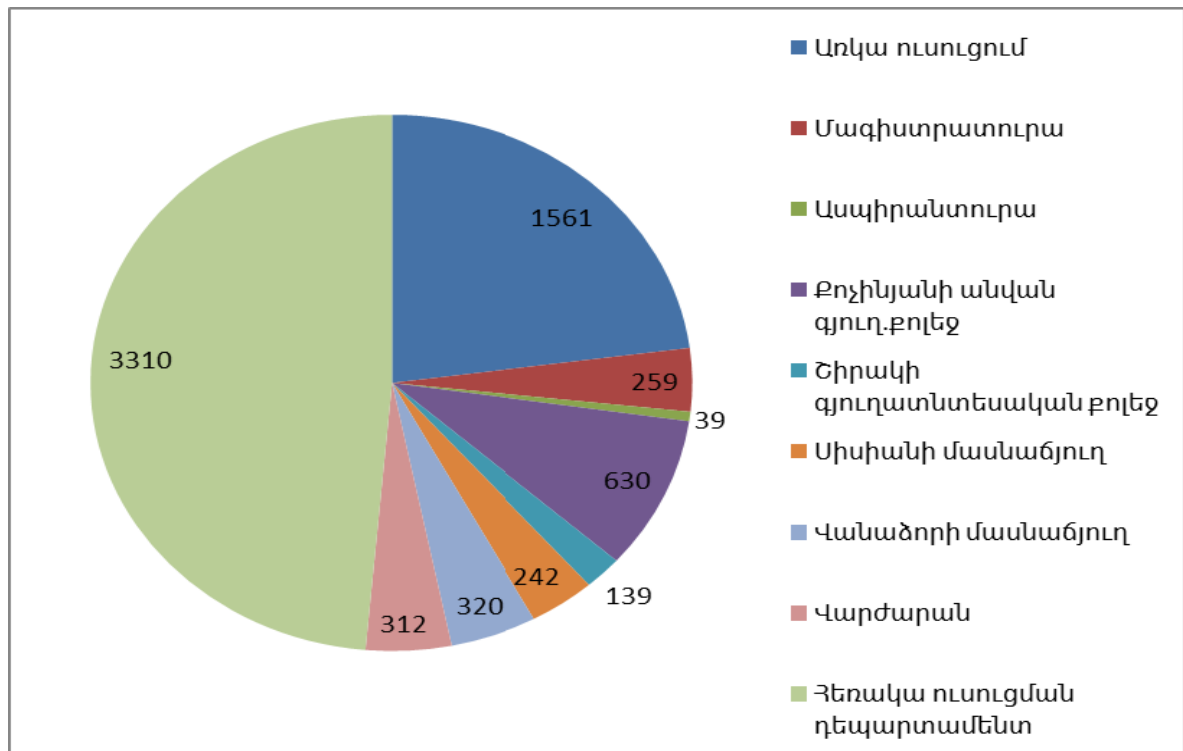
2020թ.-ի ընթացքում Ագրարային համալսարանում շարք են մտել Ագրոթեք ինկուբատորը, Ֆարմբոտ ռոբոտային համակարգով օժտված նորարարական ջերմատունը (որի առաջին բերքից բաժին է հանվել «Զինվորի տուն» վերականգնողական կենտրոնում բուժվող մարտիկներին), քիմիայի երկու լաբորատորիաները, Օրգանական գյուղատնտեսության լաբորատորիան, Հողային և ջրային ռեսուրսների կառավարման կենտրոնը, Սննդամթերքի անվտանգության և կենսատեխնոլոգիայի բաժնի լաբորատորիան, Սննդամթերքի որակի հսկման ուսումնական լաբորատորիան, բաց տարածքի ոճով համալսարանական երկու նորաճ սրահները, Գնահատման և թեստավորման կենտրոնը: Տարեվերջին հայրենական շուկա մուտք գործեց Ագրարային համալսարանի ուսանողների ձեռքի ու մտքի արգասիք «Սերունդ» գինին:

2020թ.-ը ավարտում ենք բազմաբովանդակ նոր ծրագրերի ու նախագծերի պաշարով՝ կենսատեխնոլոգիական ինկուբատոր, ՀԱԱՀ-ի Ակունքի և Ոսկեհատի ուսումնափորձարարական տնտեսությունների հզորացում ու համալրում նորագույն տեխնոլոգիաներով, կաթնամթերքի վարպետաց դպրոցի հիմնում Բալահովիտում, ագրոճամբարի հիմնում ՀԱԱՀ-ի Աղավնաձորի հանգստյան տան տարածքում, միջազգային համագործակցության հետագա ընդլայնում և այլն:

Երկրի համար կենսական կարևորություն ունեցող գյուղատնտեսության և կրթության բնագավառների զարգացման առաջնագծում իր առաքելությունը հաջողությամբ շարունակելու համար Ագրարային համալսարանն ունի բոլոր նախադրյալները:

ՌԻՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑ

ՀԱԱՀ տարբեր կրթական ծրագրերով ուսումնառողների թիվը 6812 է՝ ներառյալ մասնաճյուղերը և հեռակա ուսուցման դեպարտամենտը (թվերը ներկայացված են 2020 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ):

Գծապատկեր 1. ՀԱԱՀ տարբեր կրթական ծրագրերով ուսումնառողների թիվը:

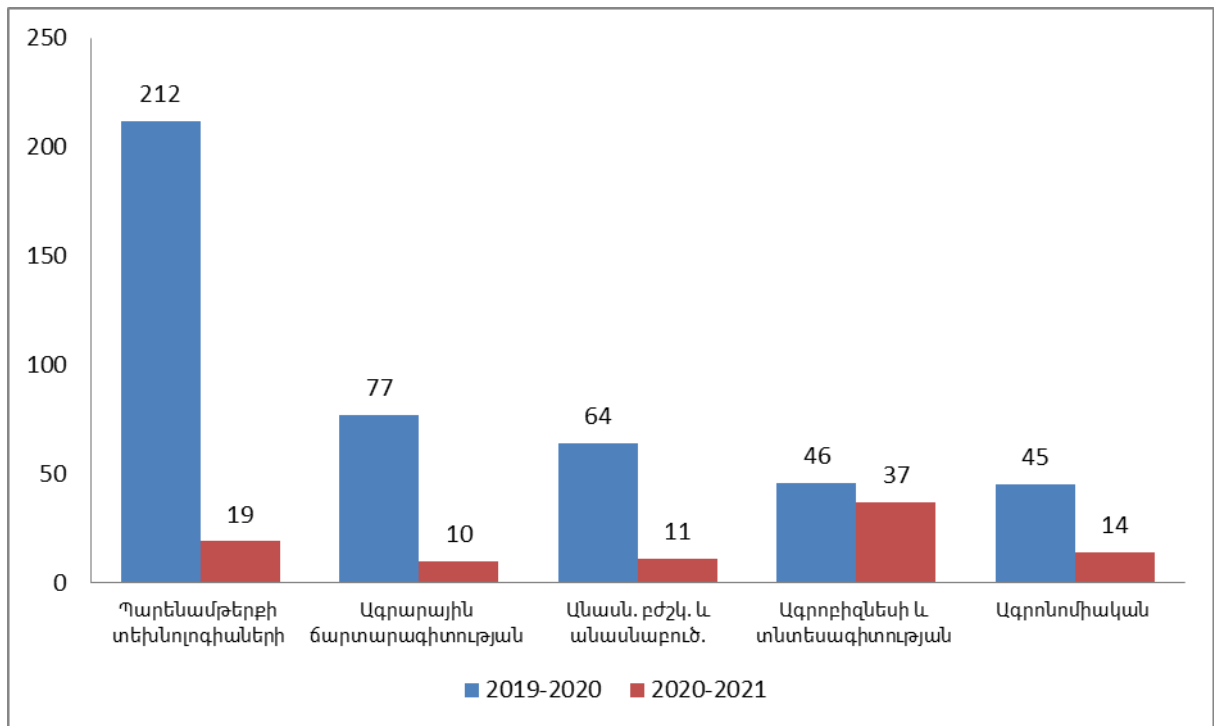
- 2019-2020 ուստարվա մարտի 16-ից սկսած, COVID-19 համավարակի պայմաններում, բուհն ունեցել է չընդհատվող ուսումնական գործընթաց գործող դասացուցակին համապատասխան՝ կիրառելով ուսուցման և հիբրիդային, և առկա, և հեռավար մոդելները: Հաջողությամբ ներդրվել է ուսումնական գործընթացի կազմակերպման հեռավար համակարգը. օգտագործվել է ZOOM հարթակի ամբողջ գործիքակազմը և MOODLE հարթակում ներմուծված տեսական նյութը, ինչը 2-րդ կիսամյակի դրությամբ համալրված է եղել 80-100 տոկոսով՝ բոլոր առարկաների գծով:

- Հեռավար ուսուցման կազմակերպման համար SS կենտրոնի կողմից մշակվել են համապատասխան ուղեցույցներ, իրականացվել են վերապատրաստումներ, որոնց մասնակցել են բուհի պրոֆեսորադասախոսական ամբողջ կազմը և բոլոր ֆակուլտետների վարչական աշխատակազմը: Համալսարանում և մասնաճյուղերում ստուգարքները, կիսամյակային քննություններն ու ամփոփիչ ատեստավորումը՝ պետական քննությունները, ավարտական աշխատանքների և մագիստրոսական թեզերի պաշտպանությունները, իրականացվել են հեռավար տարբերակով:

- 2019-2020 ուստարվա երկրորդ կիսամյակից սկսած՝ բուհում քննությունների մի մասն իրականացվել է նորակառույց գնահատման և թեստավորման կենտրոնում. գիտելիքների ստուգման թեստային եղանակի անցման և բարելավման գործընթացը դեռ շարունակվում է:

- Շնորհիվ են դիպլոմներ ՀԱԱՀ 1251 շրջանավարտի. բակալավրի (առկա և հեռակա) 930 շրջանավարտներից 28-ը, մագիստրատուրայի 170 շրջանավարտներից 59-ը, քոլեջների 151 շրջանավարտներից 14-ը ստացել են գերազանցության դիպլոմ:

- Բակալավրի կրթական ծրագրով 2020-2021 ուստարում առկա ուսուցման համակարգ է ընդունվել 91 դիմորդ, որից 37-ը ագրոբիզնեսի և տնտեսագիտության ֆակուլտետ, 10-ը՝ ագրարային ճարտարագիտության ֆակուլտետ, 19-ը՝ պարենամթերքի տեխնոլոգիաների ֆակուլտետ, 14-ը՝ ագրոնոմիական ֆակուլտետ, 11-ը՝ անասնաբուժական բժշկագիտության և անասնաբուծության ֆակուլտետ:

Գծապատկեր 2. ՀԱԱՀ առկա բակալավրի ընդունելությունն ըստ ֆակուլտետների:

Ընդունելության թվի նվազումը պայմանավորված է մի շարք գործոններով՝ 2020-2021 ուստարվա ընդունելության կարգի փոփոխմամբ, համաձայն որի՝ բոլոր կրթական ծրագրերով ընդունելությունն իրականացվեց բացառապես միասնական քննությունների արդյունքում, կրճատելով մյուս բուհեր ընդունվելու համար քննությունների թիվը, իսկ ագրարայինում, ընդհակառակը, ավելացնելով 1 քննություն, COVID-19 համավարակի պայմաններում մասնագիտական կողմնորոշման նպատակով շրջայցերի կազմակերպման անհնարինությամբ և այլն:

- ՀՀ ԿԵ սննդամթերքի անվտանգության տեսչական մարմնի նախաձեռնությամբ և «Ռազմավարական զարգացման գործակալություն» հասարակական կազմակերպության հետ համատեղ՝ Շվեյցարիայի զարգացման և համագործակցության գործակալության ֆինանսավորմամբ իրականացվող «Անասնապահության զարգացում Հայաստանի հարավում» ծրագրի աջակցությամբ ՀԱԱՀ-ն իրականացրել է սպանդանոցի անասնաբույժ-փորձագետների վերապատրաստման դասընթաց, որին մասնակցել է 124 անասնաբույժ, հավաստագրվել՝ 67-ը:

- ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարության հետ համատեղ իրականացվել են «Կորոնավիրուսի տնտեսական հետևանքների չեզոքացման երկրորդ միջոցառման շրջանակներում գյուղատնտեսական կոոպերատիվների նախագահների հավաստագրման նպատակով կազմակերպվող դասընթացները», որոնց շրջանակում հավաստագիր է ստացել 16 մասնակից:

- 2020 թվականին շարունակվել են «Փոքր և միջին «խելացի» անասնա-լենքերի կառուցման կամ վերակառուցման և դրանց տեխնոլոգիական ապահովման պետական աջակցության» ծրագրի շրջանակներում ֆերմերների համար իրականացվող մեկշաբաթյա դասընթացները, որոնց մասնակցել է 175 ֆերմեր:

- Չնայած համավարակով պայմանավորված ստեղծված բարդ իրավիճակին՝ 2020 թ. կարճաժամկետ և միջնաժամկետ դասընթացների թիվը ընդհանուր առմամբ հասցվել է 7-ի, որին մասնակցել է 244 շահառու (ի տարբերություն 2019-ի 128 շահառուի), հավաստագրվել է 182-ը:

- Մասնագիտական կողմնորոշման նպատակով 2020 թ. առաջին երեք ամիսների ընթացքում Երևանի 3 դպրոցներում կազմակերպվել են ՀԱԱՀ դասախոսական կազմի մասնագիտական կողմնորոշման շրջայցեր և ՀԱԱՀ-ում Երևանի և ՀՀ մարզերի 12 դպրոցների ավելի քան 250 աշակերտների այցեր: Ցավոք, կորոնավիրուսային համավարակով պայմանավորված, այս գործընթացը դադարեցվել է և կվերսկսվի 2021-ին:

- ՀԱԱՀ դասախոսական կազմի 13 անդամների մասնակցությամբ կազմակերպվել է «Ագրոխորհրդատվություն» վեբինարների շարքը՝ կազմված 12 վեբինարից: Յուրաքանչյուրին առցանց հետևել է 70-80 ունկնդիր, իսկ յուրաքանչյուր վեբինարի հեռարձակմանը հետևել են 500-1000 հետևորդներ:

- ՀԱԱՀ 2017-2019թթ. ավելի քան 1500 շրջանավարտների շրջանում իրականացվել է հարցում և արդյունքների վերլուծություն:

Հարցման արդյունքում պարզվել է, որ շրջանավարտների 41%-ը աշխատում է մասնագիտությամբ, 59%-ը՝ ոչ մասնագիտությամբ: Շրջանավարտների 64%-ը անցել է աշխատանքի ավարտելու տարում, 15%-ը՝ ավարտելուց մեկ տարի անց, իսկ 5%-ը ավարտելուց երկու տարի անց: Շրջանավարտների 8%-ը աշխատել է ավարտելուց մեկ տարի առաջ: Շրջանավարտների միջին աշխատավարձը կազմել է 161 հազ. դրամ:

Ընթացքի մեջ է 2019-2020 ուստարվա շրջանավարտների հարցումների վերլուծությունը:

- Թարմացվել և թվայնացվել է վերջին երեք տարիների շրջանավարտների տվյալների բազան:

- Կնքվել է համագործակցության 13 հուշագիր արտերկրի տարբեր բուհերի և միջազգային, ինչպես նաև 15 տեղական կազմակերպությունների հետ:

- Իրականացվել է «Հայաստան-Արցախ ZOOM կամուրջ» խորագրով 4 վեբինար-քննարկում, որոնց մասնակցել են ԱՀ նախագահը, ԱՀ գյուղատնտեսության նախարարը, ՀԱԱՀ և Շուշիի տեխնոլոգիական համալսարանի ռեկտորները, պրոռեկտորները, ստորաբաժանումների ղեկավարներ, Հայաստանի խաղողագործության և գինեգործության հիմնադրամի տնօրենը, ագրարային արտադրության մասնագետներ, դասախոսներ, ուսանողներ, փորձագետներ:

- ՀԱԱՀ 22 երիտասարդ հետազոտողներ երկշաբաթյա վերապատրաստում են անցել Ղազախստանի ազգային ագրարային համալսարանի կազմակերպած «Միջազգային ամառային դպրոց 2020»-ի շրջանակում:

- ՀԱԱՀ 10 ուսանողներ մասնակցել են Հայաստանի ազգային պոլիտեխնիկական համալսարանի էներգետիկայի և էլեկտրատեխնիկայի ինստիտուտի, «Հայ կանայք հանուն առողջության և առողջ շրջակա միջավայրի» ՀԿ-ի և Չիլիի համալսարանի էներգետիկայի կենտրոնի կազմակերպած «Երիտասարդ մասնագետների խրախուսում՝ գյուղատնտեսական սննդի արժեքային շղթաների

էլեկտրիֆիկացման և կայուն բիզնես մոդելների ստեղծման համար» 16-շաբաթյա դասընթացին:

- Coca Cola Hellenic Bottling Company ընկերության նախաձեռնած «Երիտասարդների զարգացում» ծրագրին մասնացել է ՀԱԱՀ 20 ուսանող:

- Էլեկտրոնային հարթակում հրապարակվել է դասընթաց-սեմինարների, հանդիպումների և այլ հնարավորությունների, ինչպես նաև թափուր աշխատատեղերի վերաբերյալ 1000-ից ավելի հայտարարություն: Համալսարանի համապատասխան կառույցների ջանքերով և աջակցությամբ 51 ՀԱԱՀ շրջանավարտ տեղավորվել է աշխատանքի ՀԱԱՀ գործընկեր կազմակերպություններում:

- 2020 թ. ՀԱԱՀ-ի 90-ամյա հոբելյանի տարին էր և պլանավորված էին բազմապիսի և տարաբնույթ միջոցառումներ, սակայն Հայաստանին պատուհասած աննախադեպ ծանր փորձությունների պատճառով հաջողվեց իրականացնել եզակիները: Դրանցից թերևս ամենանշանակալին օգոստոս ամսին համալսարանի պատկառելի պատվիրակության այցն էր Արցախի Հանրապետություն՝ «Տուր դը Արցախը», ինչը անմոռաց կմնա մասնակիցների կյանքում՝ որպես 90-ամյակի շրջանակում իրակա-նացված փոքրաթիվ միջոցառումների թագն ու պսակը:

Ռեկտոր Վարդան Ուռուտյանի ղեկավարած պատվիրակությունը խիստ հագեցած ու բովանդակալից մի քանի օրերի ընթացքում եղավ Շուշիի տեխնոլոգիական համալսարանում, ընդունելություն ունեցան ԱՀ կրթության, գիտության և մշակույթի և գյուղատնտեսության նախարարություններում, քննարկեցին համագործակցության խորացման մի շարք ուղղություններ:

«Տուր դը Արցախի» կարևոր մաս էին կազմում այցերը ագրոբիզնեսի ընկերություններ, մասնավորապես՝ Տոդ գյուղում գտնվող «Կատարո» գինեգործարան: Գինեգործարանի տակառներից մեկի վրա ագրարայինցիները թողեցին «Շնորհավոր ՀԱԱՀ-ի 90-ամյակ և կեցցե Կատարոն» մակագրությունը: Այդ տակառը, Հայաստանի ու Արցախի բրենդ դարձած Կատարո գինին, Ավետիսյանների գողտրիկ այգիները, Արցախի գինու փառատոնի անցկացման վայր և գինու միջազգային քարտեզի վրա հայտնված Տոդ գյուղն իր հարուստ պատմությամբ, ինչպես և Շուշիի տեխնոլոգիական համալսարանը, դժբախտաբար, մնացին թշնամու վերահսկողության գոտում...

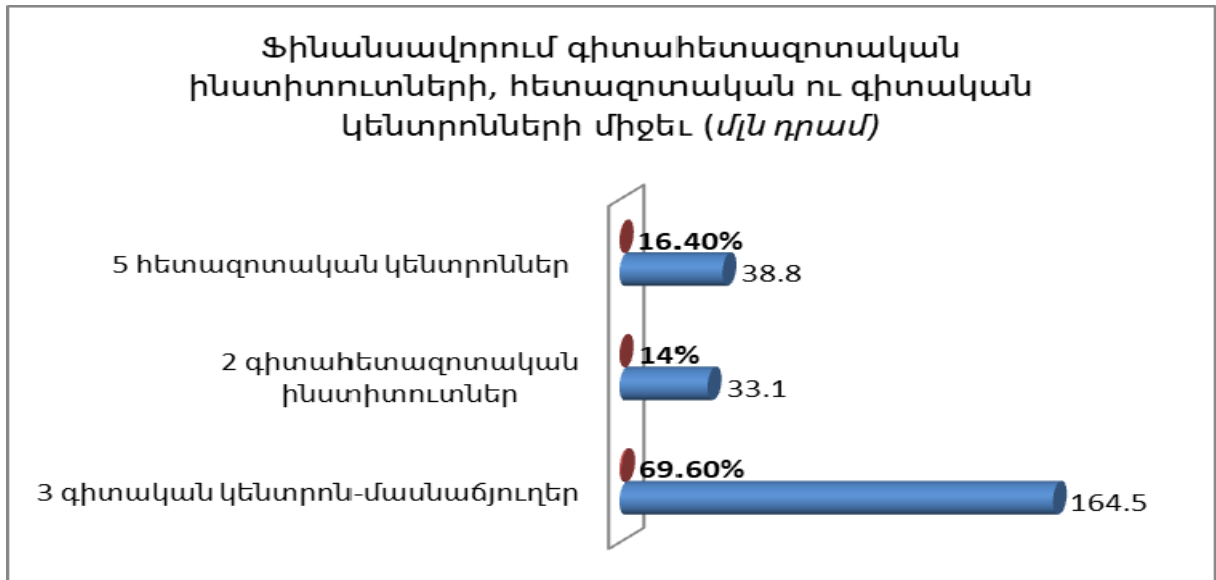
ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ

- Իրականացվել է Գիտական և գիտատեխնիկական գործունեության բազային ֆինանսավորման ենթակառուցվածքների պահպանման ու զարգացման 12 ծրագիր, որը հիմնականում ներառել է ագրոպարենային ոլորտի կարևորագույն 16 գիտական ուղղություն:

- Համալսարանի գիտական կառույցների և ստորաբաժանումների՝ ՀՀ պետա-կան բյուջեից ֆինանսավորումը կազմել է 236,4 մլն դրամ: Ֆինանսավորումը գիտահե-տազոտական ինստիտուտների, հետազոտական և գիտական կենտրոնների միջև բաշխվել է հետևյալ համամասնությամբ.

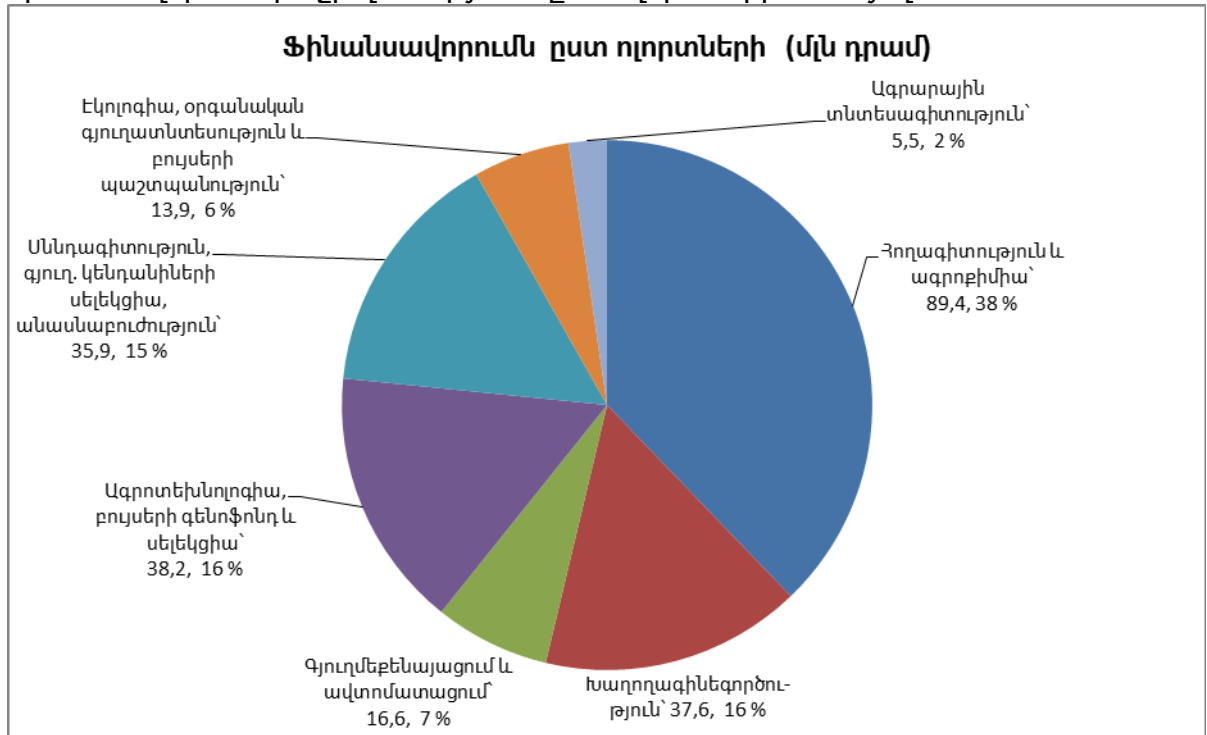
- 3 գիտական կենտրոն-մասնաճյուղեր՝ 164,5 մլն դրամ – 69,6%,
- 2 գիտահետազոտական ինստիտուտներ՝ 33,1 մլն դրամ – 14%,
- 5 հետազոտական կենտրոններ՝ 38,8 մլն դրամ – 16,4%:

*Գծապատկեր 3. Գիտական կառույցների և ստորաբաժանումների
ֆինանսավորման բաշխվածությունը:*

Ֆինանսավորման բաշխվածությունն ըստ ոլորտների հետևյալն է.

Գծապատկեր 4. Ֆինանսավորման բաշխվածությունն ըստ ոլորտների:

- Գիտական կենտրոնների արտաբյուջետային մուտքերը եղել են 14,8 մլն դրամով ավելի, քան 2019 թ.-ին՝ կազմելով 56,8 մլն դրամ, որից 10,95 մլն դրամը ֆերմերների հետ համատեղ գիտահետազոտական գործունեությունից, իսկ 5,5 մլն դրամը ֆերմերային տնտեսություններին մատուցված խորհրդատվական ծառայություններից մուտքերն են:

- Իրականացվել են Գիտական և գիտատեխնիկական գործունեության (թեմատիկ) ՀՀ պետական բյուջեից ֆինանսավորման երաշխավորված 11 գիտական թեմա, ինչպես նաև երիտասարդ գիտնականների հետազոտությունների աջակցման 2 ծրագիր՝ շուրջ 46,8 մլն դրամ ընդհանուր գումարով:

- Հ. Պետրոսյանի անվան հողագիտության, ագրոքիմիայի և մելիորացիայի գիտական կենտրոն-մասնաճյուղը մասնակցել և հաղթող է ճանաչվել UNDP հայտարարած դրամաշնորհային մրցույթում՝ շահելով 20000 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամաշնորհ՝ գիտական կենտրոնում առկա հողերի գիտական թանգարանի վերանորոգման կազմակերպման նպատակով: Վերանորոգման աշխատանքները նախատեսվում է ավարտել մինչև 2021 թ. վերջ:

- Կենտրոն-մասնաճյուղը «ՀՀ ԿԳՄՍՆ ԳԿ կիրառական արդյունքի ձեռքբերմանն ուղղված գիտական նախագծերի հայտերի ընտրության մրցույթին է ներկայացրել «Արտարմատային սնուցման (տերևային սնուցում) նպատակով կիրառելու համալիր պարարտանյութերի սինթեզի տեխնոլոգիա, սինթեզում և փորձարկում» և «Սիս» կենսահումուսի տնտեսաէկոլոգիական արդյունավետությունը Հայաստանի Հանրապետության բնահողային գոտիներում» թեմաները, որոնք հաղթող են ճանաչվել մրցույթում և երաշխավորվել են ֆինանսավորման: Ծրագրերից յուրաքանչյուրի բյուջեն 30 մլն դրամ է, որից 6-ական միլիոնը համաֆինանսավորվում է Էկո Ֆրեշ ընկերությունը (Արաբական Միացյալ Էմիրություններ): Ծրագրերի աշխատանքների կատարման ժամանակահատվածը՝ 01.12.2020 թ. մինչև 30.12.2022 թ.:

- Հ. Պետրոսյանի անվան հողագիտության, ագրոքիմիայի և մելիորացիայի գիտական կենտրոն-մասնաճյուղը ՄԱԿ-ի Պարենի և գյուղատնտեսության կազմակերպության (FAO) աջակցությամբ և կազմակերպության Իտալիայի գրասենյակի հետ համագործակցությամբ իրականացնում է հետևյալ միջազգային ծրագրերը.

- «Մշակել երկրորդային աղակալված ավալիացված հողերի նոր մեթոդներ՝ օգտագործելով տեղական մելիորանտներ» գիտական ծրագիրը (բյուջեն՝ 7,1 մլն դրամ):

- «Հայաստանի հողային քարտեզի և հողատիպերի որակական ցուցանիշների թվայնացման» ծրագիրը (բյուջեն՝ 3,43 մլն դրամ):

- Հաշվետու ժամանակահատվածում գիտական կենտրոնը հանրապետության գյուղատնտեսությունում տնտեսավարողներին (ֆերմերներին) տրամադրել է խորհրդատվություն գյուղատնտեսական հողերի որակական կազմի գնահատման (անալիզներ) և հողերի բարելավման միջոցառումների ուղղությամբ:

- Ավարտին է հասցվել «Հայաստանի հողերի արդի վիճակը» խորագրով խմբային մենագրությունը:

- Համալսարանի Սննդագիտության և կենսատեխնոլոգիաների գ/հ ինստիտուտի Սննդի անվտանգության և կենսատեխնոլոգիաների բաժինը իրականացնում է «Հյուսիսային Կովկասի զոոնոտիկ ինֆեկցիաների քարտեզագրման» և «Ուղղորդված պրոբիոտիկներ ջրային կամ ակվակուլտուրաների համար» գիտական թեմաները:

- Չնայած կորոնավիրուսային համավարակին, գիտական հետազոտությունների արդյունքներով հրապարակված գիտական հոդվածների և գիտաժողովների զեկույցների թիվը 2019-ի 131-ի համեմատ ավելացել է՝ դառնալով 143, որից 115-ը գիտական հոդվածներ են, իսկ 28-ը՝ գիտաժողովների զեկույցներ: Միջազգային գիտական պարբերականներում հրապարակումների թիվը 2019 թ.-ի համեմատ նույապես ավելացել է, 30-ից դառնալով 51:

- Տարբեր դրամաշնորհային ծրագրերի մրցույթների ներկայացվել է երկու տասնյակից ավելի հայտ: Հնդկաստանի կառավարության օժանդակության ակնկալիքով ՀՀ գիտության կոմիտե է ներկայացվել ագրարային ոլորտի համար առաջնահերթություն ներկայացնող 10 ծրագրային առաջարկ, «Ֆոլկսվագեն» հիմնադրամին՝ 1 հայտ, USAID PEER ծրագրին ներկայացվել էր 2 հայտ, որոնք բարձր գնահատականի էին արժանացել, սակայն խիստ մրցակցության պատճառով չեն ընտրվել: Հայտերը կբարելավվեն և նորից

կներկայացվեն: «Ֆոլկսվագեն» հիմնադրամի ֆինանսավորմամբ Համալսարանում կիրառործվի «Մեթանի ձևավորումը սուլֆիդ և նիտրատ պարունակող մնացորդային միջավայրերում» (AZ93573) դրամաշնորհային ծրագիրը 2021-23 թթ. ընթացքում:

- Հրապարակվել է «Ագրոգիտություն և տեխնոլոգիա» գիտական պարբերականի 4 համար, որից երկուսը՝ անգլերեն:

- Մրցութային կարգով, ավելի քան 8 մլն դրամ արժեքով ձեռք են բերվել ՀՀ գիտության կոմիտեի կողմից կազմակերպված գիտության ոլորտում ենթակառուցվածքի, նյութատեխնիկական բազայի արդիականացման համար ֆինանսական աջակցության 2019 թ. վերջին մրցույթում ՀԱԱՀ-ի շահած թվով 8 նորագույն գիտական սարքավորումները:

- Տարեվերջին համալսարանը շահել է գիտության ոլորտում ենթակառուցվածքի, նյութատեխնիկական բազայի արդիականացման համար ֆինանսական աջակցության տրամադրման ևս երկու հայտ հետևյալ սարքավորումների ձեռքբերման համար՝ գերձայնային դիսպերգատոր-էմուլգատոր И100-840 («ИНЛАБ-УЛЬТРАЗВУК» (ՌԴ)՝ 2,3 մլն դրամ և անալիզատոր ФЛЮОРАТ-02-5М՝ 3,2 մլն դրամ արժողությամբ:

- 2020թ.-ին համալսարանի գիտական կենտրոններում և հետազոտական ինստիտուտներում աշխատակազմի երիտասարդացում է արձանագրվել: Գիտաաշխատողների միջին տարիքը նվազել է 2019 թ.-ի համեմատ՝ 56,03-ից դառնալով 53,8:

- Շարունակվել է համալսարանի պրոֆեսորադասախոսական անձնակազմի գիտական գործունեության խրախուսման գործընթացը: 2020 թ. ընդունվել է 115 գիտական աշխատանք և 81 հեղինակներին վճարվել է 2,867 մլն դրամ լրավճար, ինչը մոտ 2,4 անգամ ավելին է, քան 2019 թ. 38 շահառուին 57 հոդվածի համար վճարված 1,223 մլն դրամը:

- Գիտափորձնական աշխատանքներ են տարվել համալսարանի գիտական կենտրոնների Երասխահունի և Նալբանդյանի փորձարարական տնտեսություններում:

ԵՆԹԱԿԱՌՈՒՅՑՆԵՐԻ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄ

Չնայած 2020-ը հիմնականում անցավ արտակարգ իրավիճակի պայմաններում, Ագրարային համալսարանում կարողացանք պահպանել ուսումնաօժանդակ ենթակառուցների ստեղծման ու վերակառուցման տեմպը:

1. 2-րդ մասնաշենքում վերանորոգվել է «Ջրային ռեսուրսների կառավարման» ամբիոնի մեկ դասասենյակ և կից լաբորատորիան, որոնք կահավորվել են ԱՄՆ ՄԶԳ աջակցությամբ ու հազեցվել շուրջ 12 մլն դրամ արժողությամբ ժամանակակից սարքավորումներով, որոնք նվիրաբերվել են ՔԱՐԴ հիմնադրամի կողմից:

2. 5-րդ մասնաշենքի 2-րդ հարկում վերանորոգվել ու անբարենպաստ աշխատանքային պայմաններ ունեցող «Մորֆոլոգիայի, ֆիզիոլոգիայի և ախտաբանական անատոմիայի» ամբիոնին է տրամադրվել նոր հարմարավետ տարածք՝ աշխատասենյակներով ու լսարաններով:

3. 5-րդ մասնաշենքում վերանորոգվել են վարժարանի ուսուցչական և լաբորատոր տարածքները: ԿԳՄՍ նախարարության Կրթական ծրագրերի կենտրոնի «Աջակցություն միջնակարգ դպրոցի երրորդ աստիճանի զարգացմանը» բաղադրիչի շրջանակում ՀԱԱՀ վարժարանում հիմնվելու են բնագիտական առարկաների՝ ֆիզիկայի, քիմիայի, կենսաբանության՝ ժամանակակից ռեսուրսներով կահավորված լաբորատորիաներ, որոնց համար անհրաժեշտ 12,5 մլն ընդհանուր արժեքով գույքը և սարքավորումները արդեն տրամադրվել են վարժարանին:

4. 1-ին և 2-րդ մասնաշենքերում վերանորոգվել և սենսորային ծորակներով ու այլ հարմարանքներով է կահավորվել 9 սանհանգույց, որից 2-ը հարմարեցված ֆիզիկական սահմանափակ կարողությամբ անձանց պահանջներին:

5. 6-րդ մասնաշենքում վերանորոգվել են անասնաբուժական վիրահատարանը, լսարան և լաբորատորիաներ, որոնք հազեցվելու են Համաշխարհային բանկի ֆինանսական օժանդակությամբ ձեռք բերված արդիական սարքերով, մուլյաժներով և կահույքով: Բացի դրանից՝ ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարության կողմից իրականացվող «Համայնքների գյուղատնտեսական ռեսուրսների կառավարման և մրցունակության» երկրորդ ծրագրի «Պետական կառույցների կարողությունների հզորացում» բաղադրիչի շրջանակում ձեռք են բերվել անասնաբուժական և արհեստական սերմնավորման գործիքներ և ուսումնական սարքավորումներ՝ 25,743,000 դրամ ընդհանուր արժողությամբ:

6. Կոտայքի մարզի Ակունք համայնքի «Օրգանական գյուղատնտեսության փորձացուցադրական ուսումնական կենտրոնում» և Արմավիրի մարզի Ոսկեհատի ՈՒՓՏ-ում կառուցվել են ջրավազաններ, որոնց շնորհիվ ոռոգման գործընթացը նշված տնտեսություններում էապես բարելավվել է: Ոսկեհատի ՈՒՓՏ-ում ջրավազանի և ոռոգման համակարգի կառուցման աշխատանքները իրականացվել են ՀՀ-ում Արգենտինայի դեսպանության, Արգենտինայի գյուղատնտեսական տեխնոլոգիաների ազգային ինստիտուտի աջակցությամբ և Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության ֆինանսավորմամբ: Ֆինանսավորման ընդհանուր չափը ավելի քան 8,5 մլն դրամ է:

7. 1-ին մասնաշենքի 4-րդ հարկում վերանորոգվել է ճեմասրահը և մեկ լաբորատորիա, իսկ 3-րդ հարկում՝ «Կենսաբանության և կենսատեխնոլոգիաների» ամբիոնի բոլոր աշխատասենյակներն ու լսարանները՝ իրենց հարակից միջանցքով և լաբորատորիաները, ՄՌԿ բաժնի նոր ընդարձակ աշխատասենյակը:

8. Անվտանգության նկատառումներով ՀԱԱՀ քոլեջում ներդրվել է հրդեհաշիջման և ջրամատակարարման համակարգ, կատարվել է ավտոտնակների տանիքների փոխարինում և ծխարանաձածկի կառուցում:

9. 6-րդ մասնաշենքի կոյուղաջրերի «չհեռացման» բազմամյա խնդիրը լուծվել է կոյուղու համակարգ նախագծելու և կառուցելու շնորհիվ:

10. Բարերարների նվիրատվություններով և միջազգային ծրագրերի միջոցներով վերանորոգվել և այժմ կահավորման ընթացքի մեջ է «բաց տարածք» ոճով նախկին մամուլի սենյակը, որը կծառայի համալսարանի ուսանողությանը և դասախոսական կազմին՝ բազմապիսի քննարկումներ, շնորհանդեսներ, սեմինարներ և այլ միջոցառումներ իրականացնելու համար: Նմանատիպ մեկ այլ սենյակի վերանորոգման և կահույքի ձեռքբերման գործում զգալի աջակցություն (5 մլն դրամ) է ցուցաբերել Արդշինբանկ ՓԲԸ-ն, որի հետ համատեղ ջանքերով համալսարանը կունենա ևս մեկ կահավորված ընթերցասրահ, որը կծառայի կրթության որակի բարձրացմանը և գիտելիքահեն միջավայրի բարելավմանը: Միեր Մելքոնյանի անվան լսարանը հիմնանորոգվել և կահավորվել է իր զավակների կողմից:

11. Շինվերանորոգման աշխատանքների ընդհանուր մակերեսը կազմել է շուրջ 2236 քառ. մ, ծախսվել է ավելի քան 70 մլն դրամ:

12. Կառուցված լաբորատորիաներին ավելացան Abionet նախագծի շրջանակում ստեղծված սննդի անվտանգության և օրգանական գյուղատնտեսության լաբորատորիաները: Լաբորատորիաների կահավորման և զինման համար Վիեննայի BOKU համալսարանի հետ համատեղ իրականացվող Օրգանական գյուղատնտեսության

զարգացման ծրագրի և էրազմուս+ ծրագրի աջակցությամբ ձեռք բերվեցին մոտ 43 մլն դրամի սարքավորումներ:

13. ՀԱԱՀ տարածքում շահագործման հանձնվեց ֆարմբուտ ոռոգոտային համակարգով օժտված նորարարական ուսումնասիրտադրական նոր ջերմատունը: Զերմատանն օգտագործվելու է «խելացի» կառավարման համակարգ. այն կլինի ՀԱԱՀ ուսանողների արդյունավետ փորձուսուցում անցկացնելու հիանալի վայր:

14. Ամբողջությամբ վերակառուցվել և սարքավորումներով հագեցվել է Ագրոթեք ինկուբատորի աշխատանքային տարածքը, և այն արդեն իր դռներն է բացել ագրոտեխնոլոգիական նորարար գաղափարներ ունեցող և ստարտափներ հիմնելուն պատրաստ թիմերի առջև:

15. 2020 թվականի ընթացքում համալսարանը ստացել է ավելի քան 75 մլն դրամի նվիրատվություն գույքի, սարքավորումների, գրքերի, համակարգչային տեխնիկայի, շինանյութի, ոռոգման համակարգերի տեսքով:

16. 2020 թվականին շալցվեցին և շուկա հանվեցին Ոսկեհատի գինու ուսումնագիտական կենտրոնի կողմից 2018 թվականին արտադրված «ՍԵՐՈՒՆԴ» կարմիր անապակ և «ՍԵՐՈՒՆԴ» հնացված կարմիր անապակ գինիները: Հարկ է նշել, որ վերջիններս իրենց տեսակի մեջ միակն են շուկայում որպես ուսանողական գինիներ, և դրանց բարձր որակը հաստատվել է մի շարք մասնագիտական կույր համտեսների ժամանակ:

ԸՆԹԱՑԻԿ ԳՈՐԾԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԵՐ

1. Աղավնածորի Զարթոնք հանգստյան տան վերանորոգման և դրա բազայի հիման վրա ՀԱԱՀ-ի երիտասարդական նորարարական ագրոճամբարային կենտրոնի՝ AGRI CAMP-ի ստեղծման աշխատանքները ԱՄՆ ՄԶԳ-ի ֆինանսավորմամբ և ԱՀԿՄԿ հիմնադրամի կառավարմամբ: Մրցույթի արդյունքում ընտրվել է շինարարական կազմակերպություն, աշխատանքները կմեկնարկեն 2021թ հունվարին:

2. Ավստրիական զարգացման գործակալության ֆինանսավորմամբ իրականացվող ՀԱԱՀ-ի համար ինտենսիվ պտղատու այգի հիմնելու, ինչպես նաև պտղաբուծության առարկայի դասավանդող անձնակազմի վերապատրաստման ՖՐՈՒՏԵՆԻԱ ծրագիրը:

3. Համաշխարհային բանկի ֆինանսական օժանդակությամբ գործող «Հայաստանի բարձրագույն կրթության նորարարությունների մրցակցային հիմնադրամի» ֆինանսավորած ՀԱԱՀ «Անասնաբուժական կրթագիտական գերազանցության կենտրոնի» ստեղծման ծրագիրը:

4. ՀԱԱՀ և Պարենի համաշխարհային ծրագրի (ՊՀԾ/WFP) համագործակցություն նախագծի աշխատանքները. ՊՀԾ-ի և ՀԱԱՀ-ի գործակցության շրջանակում իրականացվել է 3 համալիր հետազոտություն, ևս 2-ը մեր հետազոտողները կիրականացնեն առաջիկայում՝ զուգահեռաբար կազմելով բիզնես զարգացման հայեցակարգեր: Բացի այդ՝ ծրագրում ընդգրկված դպրոցներին, գյուղատնտեսական կոոպերատիվներին և ֆերմերային այլ թիրախային խմբերին համալսարանն աջակցելու է տարբեր թեմաներով ագրոխորհրդատվությամբ՝ մշակաբույսերի մշակումից մինչև հիվանդությունների և վնասատուների դեմ պայքարն ու հետբերքահավաքային տեխնոլոգիաների կիրառումը: Ծրագրի ընդհանուր բյուջեն կազմում է 79,555 ԱՄՆ դոլար: Ծրագիրը կավարտվի 2021 թ. 2-րդ եռամսյակում:

5. Մեկնարկել է «Անտառային լանդշաֆտների վերականգնման հնարավորությունները Հայաստանում» ծրագիրը, որի շրջանակում Հայաստանի ազգային ագրարային համալսարանի կողմից կատարվում է 2 հետազոտություն՝ «(Ագրո)կենսաբազմազանության ուսումնասիրություն անտառային լանդշաֆտների վերականգնման համար» և «Մասնավոր սեկտորի ներգրավվածության հնարավորությունների ուսումնասիրություն»:

Գործընթացն իրականացվում է Համաշխարհային բանկի հետ գործընկերության պայմանագրի շրջանակում, մեկնարկել է 2020 թվականի սեպտեմբերին և ավարտվում է 2021 թվականի հունիսին: Ֆինանսավորման ընդհանուր չափը ավելի քան 15 մլն դրամ է:

ՆՈՐ ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

1. Հայաստանի ազգային ագրարային համալսարանի և Գերմանիայի միջազգային համագործակցության ընկերության (GIZ) հայաստանյան գրասենյակի միջև կնքվել է պայմանագիր, համաձայն որի՝ համալսարանի մասնագետների աջակցությամբ մշակվում է գինու ոլորտում դուալ մասնագիտական կրթական ուսուցման ծրագիր: Այն կներդրվի ՀԱԱՀ գյուղատնտեսական քոլեջում: Նախագիծն իրականացվելու է մինչև 2021 թ. հուլիսի վերջ, տրամադրվող գումարը՝ շուրջ 17 մլն դրամ:

2. Գերմանական «Ֆոլկսվագեն» հիմնադրամի ֆինանսավորմամբ Համալսարանում կիրառործվի «Մեթանի ձևավորումը սուլֆիդ և նիտրատ պարունակող մնացորդային միջավայրերում» (AZ93573) դրամաշնորհային ծրագիրը 2021-2023 թթ. ընթացքում: Ծրագրի իրականացման համար կտրամադրվի ավելի քան 100,000 եվրո, ծրագրի շրջանակում համալսարանում կստեղծվի Բնապահպանական կենսաքիմիայի լաբորատորիա:

3. Ակունք համայնքի «Օրգանական գյուղատնտեսության փորձացուցադրական ուսումնական կենտրոնը» մոտ ապագայում օրգանական գյուղատնտեսության դեմո կենտրոնի վերածելու համար կենտրոնում կներդրվի կաթիլային ոռոգման համակարգ, այգին կպաշտպանվի հակակարկտային ցանցերով և կկառուցվի 200 քառ. մ մակերեսով ջերմոց: Այս աշխատանքները կատարելու համար համաձայնություն է ձեռք բերվել Ավստրիական զարգացման գործակալության կողմից համաֆինանսավորվող Կանաչ գյուղատնտեսության նախաձեռնություն Հայաստանում ծրագրի հետ:

4. Շվեյցարիայի զարգացման և համագործակցության գործակալության աջակցությամբ գործող «Ռազմավարական զարգացման գործակալություն» հասարակական կազմակերպության և ՀԱԱՀ համագործակցությամբ նախատեսվում է Բալսհովիտ ՈՒՓՏ-ում ստեղծել Կաթնամթերքի վարպետաց դպրոց:

5. «Մարդը Կարիքի Մեջ (People in Need)» ԲՀԿ հայաստանյան ներկայացուցչության, «Աշոցքի պանրի գործարան» ՍՊԸ-ի և ՀԱԱՀ Շիրակի ակադեմիկոս Մ. Թումանյանի անվան գյուղատնտեսական քոլեջ» մասնաճյուղի ստորագրած հուշագրի շրջանակում նախատեսվում է քոլեջ-մասնաճյուղում ստեղծել կաթի և կաթնամթերքի տեխնոլոգիայի ուսումնափորձարարական լաբորատորիա, որի նպատակն է արտադրական պրակտիկաների առավել արդյունավետ կազմակերպումը և կաթի վերամշակման ոլորտներում մասնագիտական կրթության զարգացումը:

6. ՀԱԱՀ-ի և FAST հիմնադրամի համատեղ գործունեության արդյունքում համալսարանում կյանքի կկոչվի ևս մեկ նորարարություն. նախատեսվում է ուսուցանել «Գիտության հետազոտման մեթոդաբանություն և գիտության առևտրայնացում» մոդուլը: Վեց ամիս տևողությամբ ծրագրի ընթացքում «Սննդամթերքի անվտանգություն» և

«Ագրոբիզնես և ֆինանսներ» կրթական ծրագրերի մագիստրանտները կձանոթանան հետազոտություն կատարելու մեթոդաբանությանը, գրականության մշակման առանձնահատկություններին, հետազոտության արդյունքների ներկայացման եղանակներին և ձևերին: Դասընթացը մշակվում է և անցկացվելու է Հայաստանի գիտության և տեխնոլոգիաների (FAST) հիմնադրամի կողմից՝ Բրիտանական խորհրդից ֆինանսավորվող Creative Spark ծրագրի շրջանակում: Ծրագրի գործընկերը Միացյալ Թագավորության Ասթոնի համալսարանն է:

7. ՀԱԱՀ-ի և ԵՄ կողմից ֆինանսավորվող և Ավստրիական զարգացման գործակալության կողմից համաֆինանսավորվող Կանաչ գյուղատնտեսության նախաձեռնություն (EU-GAIA) նախագծի միջև ստորագրված հուշագրի շրջանակում, մասնավորապես, արդյունավետ համատեղ գործողություններ են նախատեսված՝ ագրոնոմիական ու ագրարային ճարտարագիտության ֆակուլտետների մի շարք ամբիոնների գործուն մասնակցությամբ: Դրանք ներառելու են գործունեության լայն շրջանակ՝ նորագույն տեխնոլոգիաների, այդ թվում՝ գյուղատնտեսական դրոնի ներդրումից մինչև փորձացուցադրական դաշտեր Ակունքի տնտեսությունում և Ճզգրիտ գյուղատնտեսության մագիստրոսական ծրագրի ներդրում ՀԱԱՀ-ում:

8. Հայաստանի գիտության և տեխնոլոգիաների (FAST) հիմնադրամի, ԿԳՄՍ նախարարության և ՀԱԱՀ համագործակցության շրջանակում նախատեսվում է համալսարանում հիմնել կենսատեխնոլոգիաների ինկուբատոր (Biotech Incubator): Ծրագրի իրականացման համար կառավարության կողմից տրամադրվել է ավելի քան 60 մլն դրամ աջակցություն:

9. 2020 թ. նոյեմբերին մեկնարկել է ՀԱԱՀ-ի և Կանաչ արահետ ՀԿ-ի միջև համագործակցությունը՝ ԵՄ-ի «EU4Youth–Սոցիալական ձեռներեցության էկոհամակարգի զարգացում՝ սահմանային գյուղերում կանաչ առաջընթացի համար» ծրագրի շրջանակում: Համագործակցության արդյունքում ՀՀ Լոռու մարզում կստեղծվի Գյուղական նորարարական գիտելիքի հանգույց (ՀԱԲ), որը կտեղակայվի ՀԱԱՀ-ի Վանաձորի մասնաճյուղում: Հաբը նպատակ ունի կարողությունների զարգացման միջոցով աջակցել երիտասարդների զբաղվածությանը և ստեղծել նպաստավոր էկոհամակարգեր սոցիալական ձեռներեցության և կանաչ նորարարության համար: Վանաձորի հաբի ստեղծման համար ծրագրով հատկացված է 10,000 ԱՄՆ դոլար: Իսկ ամբողջ ծրագրի տևողությունը երեք տարի է:

10. «Ռեզնանսային զարգացման գործակալություն» հասարակական կազմակերպության և ՀԱԱՀ համագործակցությունը կստանա մեկ ուղղություն ևս. նախատեսվում է ստեղծել 2 կարճաժամկետ դասընթաց և առցանց ագրոխորհրդատվական հարթակ՝ հատուկ հավելվածով: Պիլոտային նախագիծը կիրականացվի անասնապահության ոլորտի համար, իսկ նախագծի գաղափարի կենսունակությունը հաջողությամբ փորձարկելուց հետո հարթակում կներառվեն այլ ուղղություններով ագրոխորհրդատվության հնարավորություններ:

ՖԻՆԱՆՍԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՌՈՒԹՅՈՒՆ

**ՀԱԱՀ ֆինանսատնտեսական գործունեության 01.01.2020թ - 31.12.2020թ ամփոփ
ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ**

Դրամական միջոցների մնացորդը առ 01.01.2020թ. 887, 850 (հազ. դրամ)

N	Հոդվածի անվանումը	2020թ. հաստատված	2020թ. փոփոխված նախագիծ	2020 ՓԱՍՏԱՑԻ
ՍՈՒՏՔԵՐ				
1	Եկամուտներ պետական բյուջեից ստացված ֆինանսավորումից	700,000	700,000	721482
2	Եկամուտներ վճարովի ուսուցման ծառայություններից	1,100,000	1,100,000	907063
3	Այլ եկամուտ	320,000.0	320,000.0	354257
3.1	Դրամաշնորհային պայմանագրերից եկամուտներ	150,000	150,000	169787
3.2	Այլ աշխատանքներից եկամուտներ	140,000	140,000	135715
3.3	Պասիվ եկամուտներ (ներառյալ ԿԳՆ/ԱՆ սուբսիդավորում)	30,000	30,000	48755
ԸՆԴԱՄԵՆԸ ՍՈՒՏՔԵՐ		2,120,000.0	2,120,000.0	1,982,802.0
ԵԼՔԵՐ				
1	Աշխատավարձ ` ե/հարկը ներառյալ	1,800,000	1,800,000	1,812,520
2	Կրթաթոշակ	35,000	35,000	40,658
3	Գրասենյակային, տնտեսական և կոմունալ	127,700	127,700	117,878
3.1	Գրասենյակային	8,200	8,200	8,369
3.1.1	Էլեկտրոնային համակարգերի սպասարկում, mulberry	1200	1200	1152
3.1.2	Գրասենյակային այլ ծախսեր	7000	7000	7217
3.2	Տնտեսական ծախսեր	23,500	23,500	26,711
3.2.1	Վառելիքի ձեռքբերում	13000	13000	13000
3.2.2	Դեղորայքի ձեռքբերում	1000	1000	573
3.2.3	Տնտեսական ապրանքներ և նյութեր	9500	9500	13138
3.3	Կոմունալ	96,000	96,000	82,798
3.3.1	Գազ	31000	31000	30462
3.3.2	Էլ. էներգիա	48000	48000	36461
3.3.3	Ջուր	15000	12800	12898
3.3.3	Աղբահանություն, դեռատիզացիա	1000	3200	2827
3.3.4	Կոյուղաջրերի և խողովակների մաքրում	1000	1000	150
4	Տպագրական աշխատանքներ, դիպլոմներ		5,000	4,129
5	Գրական. ձեռքբերում, բաժանորդագրություններ	1,000	1,000	1,880
6	Էլեկտրոնային կառավարման համակարգերի ձեռքբերում	14,000	14,000	8,744
6.1	Հաշվապահական հաշվառման նոր համակարգի ներդրում	7500	7500	6844
6.2	ՄՌԿ Էլ. կառավարման համակարգի ներդրում	3000	3000	
6.3	Հաճախումների կառավարման համակարգ	1500	1500	
6.4	Տեսահսկման համակարգ	2000	2000	1900
7	Խորհրդատվական ծառայությունների ձեռքբերում	13,900	13,900	12,082
7.1	Գնումների իրականացման խորհրդատվական ծառայություններ	5400	5400	4909
7.2	Ֆինանսական կառավարման խորհրդատվություն	1500	1000	1000

7.3	Արտաքին աուդիտ	3000	3000	2688
7.4	Բուհի հավատարմագրում	3000	3000	1985
7.5	Այլ ծառայություններ	1000	1500	1500
8	Գործուղման և ներկայացուցչական	18,000	10,000	2,263
8.1	Գործուղման ծախսեր	10000	5000	450
8.2	Ուղևորափոխադրումների ծառայություն	3000		
8.3	Ներկայացուցչական ծախսեր	5000	5000	1813
9	Փոստային և կապի ծառայություններ	9,000	9,000	5,616
10	Բանկային ծառայության ծախսեր, ապահովագրության ծախսեր	1,000	1,000	528
10.1	Բանկի ծառայություն	300	300	111
10.2	ԱՊՊԱ, տեխնոլոգիաներ և այլն	700	700	417
11	Կապիալ և ընթացիկ վերանորոգման ծախսեր	90,000	90,000	69,969
12	Գույքի և սարքավորումների ձեռքբերում, այդ թվում լաբորատոր	35,000	35,000	69,810
13	Համակարգչային տեխնիկա	10,000	10,000	10,369
14	Ներդրում ՈԻՓՏ (Բալահովիտ, Ոսկեհատ, Ակունք, Ապարանի քոլեջ)	40,000	40,000	39,909
15	Համաֆինանսավորման ծախսեր՝ դրամաշնորհային ծրագրերի իրականացման համար	40,000	40,000	25,291
16	Սոցիալական և զարգացման ծրագրեր ուսանողների համար	5,000	5,000	1,390
17	Գովազդային ծախսեր, հոսթինգ	1,000	3,000	2,151
18	Միջազգ. կոնֆ. ցուցահանդեսների կազմակերպում և մասնակցություն	2,000	2,000	
19	Վճարումներ, պետական բյուջե (շահութահարկ՝ կանխավճար, ԱԱՀ, տուրքեր և այլն)	60,000	60,000	92,564
20	Այլ ծախսեր	10,000	10,000	14,312
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ ԵԼՔԵՐ	2,312,600	2,311,600	2,332,064

Դրամական միջոցների մնացորդը առ 01.01.2021թ.

538,488 հազ դրամ

**2 գիտահետազոտական ինստիտուտների և 5 հետազոտական կենտրոնների
ֆինանսական միջոցների մուտքեր և ելքեր
01.01.2020-31.12.2020թ**

	դրամ
Մուտք	148,363,935
Ենթակառուցվածք	99,133,000
Հավելավճար	12,384,935
Թեմա	36,846,000
Ելք	148,363,306
Աշխատավարձ	
Ենթակառուցվածք	70,269,245
Հավելավճար	12,384,935
Թեմա	28,115,468
Հիմնական միջոցներ	8,302,528
Տնտես, կոմունալ, կյուրքեր	27,670,130
Գործուղում	1,621,000

**«Հ. Պետրոսյանի անվ. հողագիտության, ագրոքիմիայի
և մելիորացիայի գիտական կենտրոն» մասնաճյուղի
2020թ. ֆինանսական մուտքեր և ելքեր
01.01.2020-31.12.2020թ**

հազ. դրամ

N	Դրամական միջոցների հոդվածների անվանումը	Հաստատված տարեկան նախահաշիվ 01.08.2020	31.12.2020թ
	Դրամական միջոցների մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի սկզբում	2986.5	2986.5
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ ՍՊԱՍՎԵԼԻՔ ՄՈՒՏՔԵՐ	159557.7	177509.0
1	Պետ. բյուջեից մուտքեր, որից	109017.0	123065.1
2	Գիտ. և գիտատեխ. գործ. բազային ֆինանս. ենթակառուցվածքի պահպ.և զարգաց. ծրագիր	89417.0	89417.0
3	Գիտ. և գիտատեխ. գործ. պայմանագ. թեմաների իրականացում	11600.0	25413.0
4	Գիտաշխատողներին գիտական աստիճանի համար տրվող հավելավճարների տրամադրում	8000.0	6235.1
5	Այլ բյուջետային մուտքեր	0.0	2000.0
6	Արտաբյուջեից մուտքեր, որից	50540.7	54443.9
7	Արտադրական գործունեությունից մուտքեր	20000.0	22574.9
8	Համաֆինանսավորում	0.0	6000.0
9	Ֆինանս. ժամանակով. աջակցության վերադարձ	0.0	0.0
10	Միջազգային ֆինանսավորմամբ ծրագրեր	10540.7	9633.7
11	Խորհրդատվական գործունեությունից մուտքեր	0.0	5475.0
12	Այլ արտաբյուջետային մուտքեր	20000.0	10760.3
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ ՍՊԱՍՎԵԼԻՔ ԵԼՔԵՐ	160457.7	153399.7
13	Աշխատավարձ, ներառյալ հարկերը	105086.8	104847.9
14	Հիմնական միջոցների ձեռք բերում, որից	7561.8	3929.0
15	Համակարգչային տեխնիկա	0.0	823.0
16	Սարքեր և սարքավորումներ, լաբորատորիաների վերազինում	3061.8	3106.0
17	Գույքի ձեռքբերում	4500.0	0.0
			0.0
18	Նյութերի ձեռքբերում, որից	8308.0	7818.1
19	քիմ. ռեակտիվներ	1500.0	0.0
20	պարարտանյութեր	1000.0	0.0
21	սերմեր	0.0	0.0
22	այլ նյութեր	5808.0	7818.1
23	Գիտական միջոցառումների կազմակերպում, աշխատակիցների վերապատրաստում	2000.0	1500.0
24	Գրասենյակային և տնտեսական ծախսեր	706.6	193.0
25	Գործուղում և ծառայող. Շրջազայություններ	1709.5	1459.6
26	Տրանսպորտի պահպան. և վառելիքի գծով ծախսեր	4500.0	3663.5
27	Քաղ. Իրավական պայմանագրեր, գյուղ տեխնիկայի վարձակալություն	5800.0	4000.0
28	Կոմունալ վճարներ, որից	14985.0	11615.8
29	Կապի գծով	560.0	462.1
30	Գազ	2500.0	1694.1
31	Էլ. էներգիա	11600.0	9228.6
32	Ջրի գծով վճարումներ	250.0	150.0
33	Այլ կոմունալ վճարումներ	75.0	81.1
34	Ենթակառուցվածքների ընթացիկ նորոգման ու պահպանման գծով ծախսեր	500.0	0.0
35	Կապիտալ վերանորոգման աշխատանքներ	0.0	0.0
36	Հարկերի, տուրքերի և այլ վճարների գծով	8500.0	8449.0
37	Այլ ելքեր (նախորդ տարվա պարտքի մարում)	800.0	5923.8
	Դրամական միջոցների մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	2086.5	27095.9

**Ագրոկենսատեխնոլոգիայի գիտական կենտրոն մասնաճյուղի
2020թ. ֆինանսական մուտքեր և ելքեր
01.01.2020-31.12.2020թ**

հազ. դրամ

	Դրամական միջոցների հոդվածների անվանումը	Հաշվետու ժամանակաշրջանի փոփոխված նախահաշիվ	Հաշվետու ժամանակաշրջանի փաստացի
	Դրամական միջոցների մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի սկզբում	1504.1	1504.1
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ ՄՈՒՏՔԵՐ	36976.2	35490.5
1	Պետ. բյուջեից մուտքեր, որից	36976.2	35490.5
2	Գիտ. և գիտատեխ. գործ. պայմանագ. թեմաների իրականացում	4800.0	4800.0
3	Գիտ. և գիտատեխ. գործ. բազային ֆինանս. ենթակառուցվածքի պահպ. և զարգաց. ծրագիր	30776.2	29044.5
4	Գիտաշխատողներին գիտական աստիճանի համար տրվող հավելավճարների տրամադրում	1400.0	1400.0
5	Ախտահանիչ նյութերի փոխանցում	0.0	35.0
6	Նյութերի փոխանցում ինստիտուտից	0.0	211.0
7	Արտաբյուջեից մուտքեր, որից	0.0	0.0
8	Արտադրական գործունեությունից մուտքեր	0.0	0.0
9	Նվիրատվություն / նվիրաբերություն	0.0	0.0
10	Այլ արտաբյուջետային մուտքեր	0.0	0.0
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ ԵԼՔԵՐ	37611.9	36396.4
11	Աշխատավարձ, ներառյալ հարկերը	30776.2	31316.0
12	Հիմնական միջոցների ձեռք բերում, որից	822.0	822.0
13	Համակարգչային տեխնիկա	0.0	519
14	Սարքերի և սարքավորումների ձեռքբերում	0.0	0.0
15	Այլ գույքի ձեռքբերում	0.0	303
16	Նյութերի ձեռքբերում	1795.7	211.0
17	Գրասենյակային և տնտեսական գծով	63.0	18.1
18	Գործուղում և ծառայող. շրջագայություններ	350.0	347.5
19	Տրանսպորտի պահպան. և վառելիքի գծով	490.0	330.4
20	Կոմունալ վճարներ, որից	1280.0	1320.6
21	Կապի գծով	135.0	147.0
22	Գազի, էլ.էներգիայի գծով վճարումներ	1100.0	1171.2
23	Ջրի գծով վճարումներ	45.0	2.4
24	Այլ կոմունալ վճարումներ	0.0	0.0
25	Ենթակառուցվածքների ընթացիկ նորոգման ու պահպանման գծով	0.0	0.0
26	Կապիտալ վերանորոգման աշխատանքներ	0.0	0.0
27	Հարկերի, տուրքերի և այլ վճարների գծով	35.0	30.8
28	Այլ ելքեր / ՀԱԱՀ-ին պարտքի մարում/	2000.0	2000.0
	Դրամական միջոցների մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	868.4	598.2

**«Ոսկեհատի խաղողագինեգործության գիտական կենտրոն» մասնաճյուղի
2020թ. ֆինանսական մուտքեր և ելքեր
01.01.2020-31.12.2020թ**

հազ. դրամ

N	Դրամական միջոցների հոդվածների անվանումը	Հաշվետու ժամանակաշրջանի նախահաշիվ	Հաշվետու ժամանակաշրջանի փաստացի
	Դրամական միջոցների մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի սկզբում	177.6	177.6
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ ՄՈՒՏՔԵՐ	48808.0	52238.9
1	Պետ. բյուջեից մուտքեր, որից	38808.0	30506.0
2	Գիտ. և գիտատեխ. գործ. պայմանագ. թեմաների իրականացում	0.0	0.0
3	Գիտ. և գիտատեխ. գործ. բազային ֆինանս. ենթակառուցվածքի պահպ. և զարգաց. ծրագիր	37608.0	29351.0
4	Գիտաշխատողներին գիտական աստիճանի համար տրվող հավելավճարների տրամադրում	1200.0	1155.0
5	Այլ բյուջետային մուտքեր	0.0	0.0
6	Արտաբյուջեից մուտքեր	10000.0	21732.9
7	Արտադրական գործունեությունից մուտքեր	10000.0	7878.7
8	Ֆին. ժամանակավոր աջակցություն	0.0	13851.2
9	Այլ եկամուտ	0.0	3.0
10	Այլ արտաբյուջետային մուտքեր	0.0	0.0
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ ԵԼՔԵՐ	47658.0	51460.4
11	Աշխատավարձ, ներառյալ հարկերը	33338.0	33913.0
12	Հիմնական միջոցների ձեռք բերում, որից	4000.0	203.7
13	Համակարգչային տեխնիկա	500.0	0.0
14	Սարքերի և սարքավորումների ձեռքբերում	2000.0	75.0
15	Տրանսպորտային միջոցների ձեռքբերում	0.0	0.0
16	Ուսումնական գույքի ձեռքբերում	0.0	0.0
17	Այլ գույքի ձեռքբերում	1500.0	128.7
18	Նյութերի ձեռքբերում, որից	3000.0	895.2
19	քիմ. ռեակտիվներ	0.0	0.0
20	պարարտանյութեր	500.0	690.0
21	թունաքիմիկատներ	500.0	0.0
22	Այլ նյութեր	2000.0	205.2
23	Գրասենյակային և տնտեսական գծով	100.0	0.0
24	Գործուղում և ծառայող.	2600.0	1030.0
25	Տրանսպորտի պահպան. և վառելիքի գծով	720.0	720.0
26	Կոմունալ վճարներ, որից	1400.0	1508.8
27	Կապի գծով	200.0	72.0
28	Գազի, էլ.էներգիայի գծով վճարումներ	600.0	177.0
29	Ջրի գծով վճարումներ	500.0	1259.8
30	Այլ կոմունալ վճարումներ	100.0	0.0
31	Ենթակառուցվածքների ընթացիկ նորոգման ու պահպանման գծով	0.0	0.0
32	Կապիտալ վերանորոգման աշխատանքներ	0.0	0.0
33	Քաղ. հրավական ցորենի	0.0	3742.0
35	Ֆինանսական աջակցության վերադարձ	0.0	7878.7
36	Հարկերի, տուրքերի վճարներ	2500.0	1569.0
	Դրամական միջոցների մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	1327.6	956.1

**ՀԱԱՀ-ի Վանաձորի մասնաճյուղի
2020թ. ֆինանսական մուտքեր և ելքեր
01.01.2020-31.12.2020թ**

հազ. դրամ

N	Դրամական միջոցների հոդվածների անվանումը	Հաստատված տարեկան նախահաշիվ	Հաշվետու ժամանակաշրջանի փաստացի
	Դրամական միջոցների մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի սկզբում	47296.4	47296.4
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ ՄՈՒՏՔԵՐ	91703.6	81350.0
1	Պետ. բյուջեից մուտքեր, որից	0.0	1247.3
2	Բարձրագույն մասնագիտ. կրթ. ուսանող. նպաստ. ձևով ուս.վարձի փոխհատուցում		350.0
3	Բարձրագույն մասնագիտական կրթ. ուսանող. կրթաթոշակի հատուցում	0.0	0.0
4	Միջին մասնագիտական կրթ. ուսանող. նպաստների փոխհատուցում	0.0	897.3
5	Արտաբյուջեից մուտքեր, որից	91703.6	80102.7
6	Ուսման վարձերի գծով	91603.6	79549.0
7	Այլ արտաբյուջետային մուտքեր	100.0	553.7
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ ԵԼՔԵՐ	102000.0	71628.4
8	Աշխատավարձ, ներառյալ հարկերը	68000.0	54172.6
9	Հիմնական միջոցների ձեռք բերում, որից	15700.0	549.2
10	Սարքերի և սարքավորումների ձեռքբերում	7000.0	549.2
11	Ուսումնական գույքի (այդ թվում գրականության) ձեռքբերում	5700.0	0.0
12	Այլ գույքի ձեռքբերում	3000.0	
13	Նյութերի ձեռքբերում, որից	800.0	269.6
14	քիմ. ռեակտիվներ	350.0	0.0
15	այլ նյութեր	450.0	269.6
16	Գրասենյակային և տնտեսական գծով	650.0	650.0
17	Գործուղում և ծառայող. շրջագայություններ	1500.0	638.0
18	Տրանսպորտի պահպան. և վառելիքի գծով	2600.0	1728.5
19	Կոմունալ վճարներ, որից	3450.0	3191.8
20	Կապի գծով	1300.0	1605.2
21	Գազի գծով վճարումներ	1200.0	722.4
22	Էլ.էներգիայի գծով վճարումներ	800.0	778.8
23	Ջրի գծով վճարումներ	70.0	21.6
24	Այլ կոմունալ վճարումներ	80.0	63.8
25	Ենթակառուցվածքների ընթացիկ նորոգման ու պահպանման գծով	4200.0	
26	Հարկերի, տուրքերի և այլ վճարների գծով	300.0	6136.5
27	Քաղ.իրավական պայմանագրերով վճարումներ	1000.0	1128.0
28	Այլ ելքեր	3800.0	3164.2
	Դրամական միջոցների մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	37000.0	57018.0

**ՀԱԱՀ-ի Սիսիանի մասնաճյուղի
2020թ. ֆինանսական մուտքեր և ելքեր
01.01.2020-31.12.2020թ**

հազ. դրամ

N	Դրամական միջոցների հոդվածների անվանումը	Տարեկան նախահաշիվ	Կատարողական 30.12.20
	Դրամական միջոցների մնացորդը 01.01.2020	17,294.3	17,294.3
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ ՄՈՒՏՔԵՐ	52,500.0	53,194.8
1	Պետ. բյուջեից մուտքեր, որից	13,500.0	21,290.8
2	Բարձրագույն մասնագիտ. կրթ. ուսանող. նպաստ. ձևով ուս.վարձի փոխհատուցում	7,100.0	13,210.0
3	Միջին մասնագիտական կրթ. ուսանող. նպաստների փոխհատուցում	5,900.0	7,909.8
4	Բարձրագույն մասնագիտական կրթ. ուսանող. կրթաթոշակի հատուցում	-	
5	Միջին մասնագիտական կրթ. ուսանող. կրթաթոշակի հատուցում	500.0	171.0
6	Այլ բյուջետային մուտքեր	-	
7	Արտաբյուջեից մուտքեր, որից	39,000.0	31,904.0
8	Ուսման վարձերի գծով	39,000.0	31,019.2
9	Այլ արտաբյուջետային մուտքեր	-	885.0
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ ԵԼՔԵՐ	55,105.1	51,275.8
10	Աշխատավարձ, ներառյալ հարկերը	38,000.0	39,660.8
11	Կրթաթոշակի վճարումներ	500.0	171.0
12	Հիմնական միջոցների ձեռք բերում, որից	950.0	1,485.5
13	Համակարգչային տեխնիկա	300.0	557.1
14	Սարքերի և սարքավորումների ձեռքբերում	500.0	271.5
15	Ուսումնական գույքի (մարզագույք) ձեռքբերում	150.0	656.9
16	Նյութերի ձեռքբերում, որից	500.00	303.4
17	այլ նյութեր	500.0	303.4
18	Գրասենյակային և տնտեսական գծով	700.0	203.7
19	Գործուղում և ծառայող. շրջագայություններ	1,500.0	717.0
20	Տրանսպորտի պահպան. և վառելիքի գծով	2,000.0	1,180.8
21	Կոմունալ վճարներ, որից	1,650.0	1,217.4
22	Կապի գծով	250.0	156.0
23	Գազի գծով վճարումներ	650.0	520.7
24	Էլ.էներգիայի գծով վճարումներ	400.0	311.3
25	Ջրի գծով վճարումներ	250.0	89.0
26	Այլ կոմունալ վճարումներ	100.0	140.4
27	Ենթակառուցվածքների ընթացիկ նորոգման ու պահպանման գծով	5,000.0	3,334.3
28	Հարկերի, տուրքերի և այլ վճարների գծով	1,805.1	1,830.8
29	Ուս. ֆոնդ. երիտաս. ծրագիր և ուս. խորհուրդ	500.0	
30	Քաղ.իրավական պայմանագրերով վճարումներ	1,000.0	827.3
31	Այլ ելքեր	1,000.0	343.8
	Դրամական միջոցների մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	14,689.2	19,213.3